

Poznámky k vývoji katedry a oboru psychologie po r.1948

Osobní pozn.: Studium na kat. psych. jsem ukončil 1952, interní aspiranturu (škol. prof. Doležal) jsem absolvoval v letech 1953-1956, od šk.r. 1955/56 jsem nepřetržitě působil na kat. psych. jako externí učitel až do r.1965, kdy jsem byl přijat na tutéž katedru jako odborný asistent. Ještě za studia (od r.1949) jsem přijal zaměstnání na plný prac. úvazek ve zdravotnictví (zprvu jako laborant pro psychologii na psychiatr. klinice KU) a od tohoto roku jsem byl stále v kontaktu se zdravotnictvím, v plném či částečném úvazku nebo jako spolupracovník při zdravotnickém výzkumu, člen redakce Čs. ~~psychiatrie~~ psychiatrie (od r.1964 dosud), člen výboru České psychiatr. společ. a v řadě jiných funkcí. V r.1953 jsem založil při katedře psychologie na FF UK Kroužek pro klinickou psychologii, který byl později hodnocen jako zárodek Čs. psychologické společnosti (a v této souvislosti mi byl přislíben členský průkaz této společnosti s číslem jedna). Po ukončení studia jsem byl v r.1952 přijat na psychiatrickou kliniku jako psycholog, jeden z prvních, ne-li v této pracovní funkci vůbec jako první klinický psycholog v českých zemích. Tyto osobní údaje uvádím proto, že vývoj katedry psychologie a vývoj našeho oboru jsem sledoval zejména ve vztahu k aplikacím psychologie ve zdravotnictví a podle potřeby mohu k těmto aplikacím dodat další údaje. Zde zatím jen to co považuji za nejdůležitější.

1. V období tzv. ideologické skepse vůči psychologii sehrál významnou úlohu, a to pozitivní, stoupající zájem o spolupráci s psychologem ve zdravotnictví. Od začátku padesátých let se u nás datuje i orientace vysokoškolské přípravy psychologů na činnost ve zdravotnických zařízeních. Prof. Doležal včas rozpoznal perspektivu širokého uplatnění psychologů v psychiatrii a dětském lékařství, a také v nápravné pedagogice a ve zdravotní výchově. Krátce po zavedení plánovitého způsobu studia a povinnými zápočty a zkouškami po jednotlivých semestrech vznikají na katedře psychologie FF UK v r.1953 dvě specializace, a to "zdravotnická" a "nápravně pedagogická". Měl jsem tu čest podílet se na utváření koncepce přípravy psychologů pro klinickou práci (spolu s prof.Doležalem a prof.Servítem) a podařilo se nám od počátku zajistit vynikající úroveň této přípravy, obstarávané z největší části předními lékařskými odborníky. Potřeba psychologů ve zdravotnictví nepochybně

přispěla k tomu, že nebyla v tak závažné míře postižena ideologickou skepsí psychologie (např. ve srovnání se sociologií), že by došlo k podstatnému omezení jejího personálního vybavení, případně i k jejímu zrušení jako oboru vysokošk. studia. Ve zdravotnictví také našla uplatnění řada psychologů, kteří přišli o místa v důsledku ideologicky zdůvodněných restrikcí (např. zrušením Čs. ústavu práce).

2. Sepětí psychologie s praxí se postupně rozšiřovalo i na další oblasti. Od šk.r.1956/57 přibyla ke zdravotnické a nápravně výchovné specializaci třetí, a to tzv. "výrobní". Dalším významným impulzem pro rozvíjení studijního programu bylo rozvíjení sítě pedagogicko-psychologických poraden v novější době i manželského a předmanželského poradenství. Ve vysokoškolské přípravě psychologů se však věnovala pozornost i dalším, "menším" aplikačním oblastem, jako psychologie sportu, forenzní a penitenciární psychologie nebo psychologie umění. Toto úzké sepětí psychologie s praxí bylo určujícím faktorem pro tvorbu osnov^a studijní náplně a ~~organizaci~~ organizaci pro systém a obsah zkoušek, včetně státních závěrečných a rigorózních zkoušek. V tom lze také spatřovat specifikum psychologie v rodině oborů pěstovaných na filosofické fakultě. Je zde určitá obdoba ke studiu medicíny (kde také není třeba provádět zásadní změny v systému výuky po listopadové revoluci), s tím, že psychologie je obor "multiaplikační", tj. jeho absolventi se uplatňují v ~~nejméně~~ hojné míře v několika resortech, resp. v řadě oblastí společenské praxe. Vývoj v civilizovaných zemích světa nasvědčuje tomu, že význam těchto aplikací bude v příštích desetiletích stále stoupat.

10/6 90 Lmce